

A Johannesburgi Csúcst legfőbb eredménye, hogy számos területen konkrét megegyezés született, így ütemtervet dolgoztak ki a biológiai diverzitás megőrzésére, a legszegényebbek egészségügyi ellátásának javítására, és mérsékeltek a vegyi anyagok által előidézett veszélyeket. Már korábban is, a *Biológiai Diverzitás Egyezményben* (Convention on Biological Diversity), megállapodtak a biológiai diverzitás megőrzésének eszközeiben, de az Egyesült Államok hozzájárulása új elemet jelentett ezen a téren. A nemzetközi közösséghez intézett felhívás a Kiotói Jegyzőkönyv mielőbbi aláírására, az éghajlat megóvására irányuló pozitív jel volt.

Nagyon csekély haladás történt a pénzügyi támogatás és fenntartás elveinek tekintetében. Elvetették azt a javaslatot, hogy adóztassák meg az olyan közös kincsek, mint a világűr, a nyílt tengerek használatát. Egyetértettek viszont abban, hogy az ENSZ illetékesei elé terjesztik, hogy vizsgálják meg ennek végrehajthatóságát. Nem sikerült a Csúcson megegyezni, az UNEP támogatásában, valamint abban sem, hogy létesítsenek egy *Környezetvédelmi Világszervezetet* (World Environment Organization), így nincs olyan szerv, amelyik ezeket a célkitűzéseket hatékonyan támogatná és ellenőrizné. Abban sem tudtak megegyezni, hogy 2010-re 15%-kal növelik a megújuló energiaforrások felhasználását, ez visszaveti a Föld éghajlatának megővését. Még a megelőzési tevékenység elveiben sem történt haladás. Az eredmény csak annyi, hogy az új egyezmények nem jelentenek visszalépést az 1992-es állapothoz képest. Míg az 1992-es Riói Csúcson fundamentális elveket szögeztek le, és elindították egy jövőbeli nemzetközi környezetvédelmi törvény megfogalmazását, Johannesburgban sokkal nehezebb volt megegyezést elérni konkrét célokban és ütemtervekben. A Csúcson egyszerűen megerősítették az ENSZ Millenniumi Nyilatkozatát és mindazokat az egyezményeket, amelyeket 1992 óta az egyes világkonferenciákon elfogadtak.

A WSSD-n elért eredmények alulmaradtak a várakozásoknak, de bizonyos mértékig reményt kelthet, hogy történt bizonyos haladás a helyes irányban, még ha ennek nagysága korántsem elegendő a környezetvédelem sürgős feladatainak megoldásához. A megkötött megállapodások nem elegendők ahhoz, hogy az élet fennmaradásának integritását biztosítsák a természetben, pedig ezen múlik az emberiség léte. A hiba ott van, hogy nem sikerült nagyobb egyetértést létrehozni a különböző érdekelt felek között. Nagyon sajnálatos, hogy a kormányok részéről nem nyilvánult meg politikai akarat, hogy félretegyék nemzeti érdekeiket. Érvényes ez elsősorban a vezető fejlett országokra, amelyek nem egyeztek bele a mezőgazdasági támogatás radikális csökkentésébe, pedig ezzel megkönnyítették volna a fejlődő országoknak, hogy piacaikra bejuthassanak. A Csúcson ezenfelül alig gondoltak nemzetközi civil szervezetek létrehozására, illetve erősítésére, ez pedig a fenntarthatóság megvalósításának főfeltétele.

Siker volt-e a Csúcst? Az amerikai delegátusokon és Kereskedelmi Világszervezeten kívül kevesen gondolták annak. Az NGO-k, a Föld Barátai szerint tízes skálán az osztályzat kettes. Vajon a nagy konferenciáknak már nincs létjogosultságuk? A vélemények megoszlanak, mivel voltak pozitív eredmények is. Sok ezer küldött találkoztott a Föld minden részéről, új barátságok és szövetségek kötődtek, várható, hogy ezek a jövőben gyümölcsözőek lesznek. A legfontosabbak az irányító központban, a folyosókon és más nem hivatalos helyszíneken zajló informális akciók voltak.

A Csúcst sikerét értékelve, mulatságos megjegyzés hangzott el a vendéglátó ország NGO-i részéről: „Jelentős eredményt csak annyiban értünk el, hogy mély sebet vágunk a gazdag nemzetek érzékeny zsírjában. A szegények keveset veszíthetnek, és sokat nyerhetnek.” Ha azonban azt a csigatempót vesszük figyelembe, amellyel a dolgok előrehaladnak, kételkednünk kell, vajon tényleg megvalósítható-e a közeljövőben egy fenntartható világ?

HÍREK–ESEMÉNYEK

2005: A FIZIKA ÉVE

2000 decemberében Berlinben, a Fizikai Társulatok világkonferenciáján több mint 40 társulat támogatta azt a javaslatot, hogy 2005-öt nyilvánítsák a *Fizika Évének* (World Year of Physics, WYP 2005). A javaslattal 2001 márciusában az Európai Fizikai Társulat Tanácsa is egyetértett, míg 2002 októberében a IUPAP (International Union of Pure and Applied Physics) egyhangú döntéssel elfogadta a javaslatot, és 2005-öt a *Fizika Évének* nyilvánította. Ezt a javaslatot számos más szervezet is örömmel fogadta, és végül az UNESCO Konferenciájának 32. ülészakán 2003 novemberében hozott határozat szerint felkarolja a kezdeményezést.



A nemzetközi tanácsadó testület tagjai országokban számos szakmai eseményt szerveznek a WYP 2005 rendezvény sorozata keretében, amelyről a www.wyp2005.org webcímen lehet információt szerezni. További információ található a www.eps.org és a www.iupap.org helyeken is.

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat a *Fizika Éve 2005* megünneplésének megszervezésére eseti bizottságot hozott létre, amely rövidesen megteszi javaslatát a hazai szakmai rendezvényekre vonatkozóan, amelyek egyrészt a szakmai körök, másrészt a nagyközönség számára igyekeznek színvonalas eseményekkel szolgálni.

Bencze Gyula, KFKI RMKI